

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ім. І.Ф. КУРАСА

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Науковий журнал
Заснований 1957 р.
Виходить 6 разів на рік

© Редакція «УІЖ»

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ № 263 видано Держком-
видавом України 14.XII.1993 р.

№ 5 (488)

ВЕРЕСЕНЬ–ЖОВТЕНЬ 2009

Головний науковий редактор
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), *Я.Д.Ісасевич* (Львів), *Зенон Козут* (Едмонтон, Канада),
Ю.А.Левенець (Київ), *В.М.Литвин* (Київ), *Анджей Поппе* (Варшава, Польща),
В.Ф.Репринцев (Київ), *П.С.Сохань* (Київ), *В.С.Степанков* (Кам'янець-Подільський),
П.П.Толочко (Київ), *П.Т.Тронько* (Київ), *Б.М.Флоря* (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, *В.Ф.Верстюк*, *С.В.Віднянський*, *В.М.Горобець*, *О.І.Гуржій*, *В.М.Даниленко*,
М.Ф.Дмитрієнко, *О.М.Донік* (заст. головного редактора, відпов. за випуск),
С.В.Кульчицький, *В.І.Кучер*, *О.Є.Лисенко*, *М.І.Панчук*, *Р.Я.Пиріг*, *О.П.Ресніт* (заст.
головного редактора), *В.М.Ричка* (заст. головного редактора), *О.С.Рубльов* (заст.
головного редактора), *В.Ф.Солдатенко*, *В.П.Троцинський*, *О.А.Удод*, *Ю.І.Шаповал*

Наукові редактори:

канд. іст. наук *О.М.Донік*, д-р іст. наук *О.П.Ресніт*, д-р іст. наук *В.М.Ричка*, д-р іст. наук *О.С.Рубльов*

Відповідальний секретар:

В.В.Григор'єв

Тексти готували редактори:

С.Г.Архипенко, *В.В.Григор'єв*, *О.М.Донік*, *В.І.Кузнецов*

Електронна версія: *О.В.Жданович*

www.history.org.ua

Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів

Коректор – Н.Ю.Мельник
Комп'ютерна верстка – А.В.Корженівська
Обкладинка – Н.О.Горбань

Підп. до друку 29.09.2009 р.
Формат 70x100/16. Папір офс. № 1.
Гарн. SchoolBookСТТ. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк. 21
Тираж 1000 прим. Зам. №270

Оригінал-макет виготовлено у видавництві «Дієз-продукт», свідоцтво ДК № 546 від 31.07.2001 р.
03151, м. Київ, вул. Волинська, 60. Тел./факс: 246-27-38, e-mail: diez94@mail.ru
Віддруковано з позитивів у ТОВ «Видавництво “Вперед”»

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL. Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor-in-chief V.A.Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. (044) 278-52-34, fax (044) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua
Адреса редакції: вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001. Телефон (044) 278-52-34, факс (044) 279-63-62, електронна пошта: UHG@history.org.ua

З М І С Т

С Т У Д І Ї

С к р ж и н с ь к а М. В. Судочинство в античних державах Північного Причорномор'я.....	4
В о й т о в и ч Л. В. (<i>Львів</i>). «Баварський географ»: спроба етнолокалізації населення Центрально-Східної Європи IX ст.....	12
М и х а й л о в с ь к и й В. М. Правління Коріатовичів на Поділлі (1340-ві – 1394 рр.): соціальна структура князівського оточення.....	34
В і н н и ч е н к о О. О. (<i>Львів</i>). Князі і не князі: про князівський титул Єловицьких.....	47
В и р с ь к и й Д. С. Полковник Михайло Криса – малознаний герой/антигерой Козацької революції.....	65
Д о н і к О. М. Чисельність та етнічно-конфесійний склад купецтва України в XIX – на початку XX ст.....	71
К о н ю ш е н к о Ю. А. (<i>Харків</i>). Історико-філологічне товариство при Новоросійському університеті: основні етапи і напрями діяльності (1889–1923 рр.).....	97
К о в а л ь ч у к М. А. Повстансько-партизанський рух проти білогвардійців на Київщині (вересень 1919 – січень 1920 рр.).....	106
К у л ь ч и ц ь к и й С. В. Коли і як відбулося возз'єднання Західної України з УРСР.....	121
Г е н е г а Р. Я. (<i>Львів</i>). Суспільний контекст українського національного руху на прикладі етносоціальних змін у складі й становищі населення Львова другої половини 1940-х рр.....	139
Є в с є є в а Т. М. Ментальні особливості модернізації політичної системи Російської імперії та СРСР наприкінці XIX – у першій третині XX ст. (український контекст).....	152

М Е Т О Д О Л О Г І Я . І С Т О Р І О Г Р А Ф І Я . Д Ж Е Р Е Л О З Н А В С Т В О

П а р ф і н е н к о А. Ю. (<i>Харків</i>). Гносеологічні можливості публіцистики як історичного та історіографічного джерела (на прикладі освітньої публіцистики 1920-х – початку 1930-х рр.).....	178
Г о л у б є в В. Ф. (<i>Мінськ, Республіка Білорусь</i>). Сільська община (громада) XVI–XVIII ст. в українській історіографії.....	186
Х в е д ч е н я С. Б. Давньоісландські саги як джерело з історичної географії: подорож Торвальда Кодранссона у Святу Землю і його перебування на теренах Русі (початок XI ст.).....	200
М и ц и к Ю. А. Малюнок із німецької брошури 1684 р.....	214

Р Е Ц Е Н З І Ї

Ш а н д р а В. С. В. В. Бездрабко. Документознавство в Україні: інституціоналізація та сучасний розвиток.....	217
П а т е р І. Г. (<i>Львів</i>), С о л я р І. Я. (<i>Львів</i>). С. Д. Гелей. Львівська комерційна академія: Нарис історії.....	219
К и р и д о н А. М. І. Б. Дацків. Брест 1918: європейський прорив України.....	222

Романько О. В. (Сімферополь). О.С.Гогун. Сталінські командос.
Українські партизанські формування. Маловивчені сторінки історії.
1941–1944.....226

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

Іваненко О. А. До 80-річчя доктора історичних наук, професора
М.М.Варварцева.....229
Бойко О. Д. До 60-річчя доктора історичних наук, професора
В.Ф.Верстюка.....230
Віднянський С. В. (Київ), Крикун М. Г. (Львів). До 60-річчя
доктора історичних наук, професора Л.О.Зашкільняка.....232

Дзира Ярослав Іванович

.....235
Нові надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ238

До уваги авторів!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи.

Подані в редакцію «УІЖ» наукові статті повинні мати визначені ВАК України (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України») такі **необхідні елементи: постановка проблеми** у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; **аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; **виділення невідомого раніше частин загальної проблеми**, котрим присвячується стаття; **формулювання цілей статті** (постановка завдання); **виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням** отриманих наукових результатів; **висновки з дослідження і перспективи подальшої роботи** у даному напрямку.

Обсяг матеріалів – не більше 30 сторінок (1 авторський аркуш). Текстовий редактор – Microsoft Word for Windows, шрифт – Times New Roman, кеґль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Формат файлу – .DOC або .RTF.

Текст набирається **без переносів слів**. Абзацні відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті. Посилання виконуються через меню «Вставка» **автоматично (!!!)** наприкінці тексту.

Автори мають **повідомити про себе** такі дані: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи й посаду, адресу для листування, телефон (робочий, домашній, мобільний), **електронну пошту**.

У редакцію слід подавати **два роздрукованих примірники, електронну копію статті**, а також **дві анотації** (українською й англійською мовами).

Редакція «УІЖ» має право **редагувати й скорочувати** подані матеріали. Неопубліковані статті, а також електронні носії й ілюстрації авторіві **не повертаються**.

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001 або на електронну адресу: **UNG@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор.